Stresin Örgütsel Do?urgular? Ölçe?i (The Organizational Consequences of Stress Scale)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Stresin Örgütsel Do?urgular? Ölçe?i (The Organizational Consequences of Stress Scale)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31195

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Stresin Örgütsel Do?urgular? Ölçe?i (The Organizational Consequences of Stress Scale), Y. R. Zoralo?lu taraf?ndan 1998 y?l?nda Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanan bir **doktora tezi** kapsam?nda geli?tirilmi? özgün bir psikometrik araçt?r. Ölçek, özellikle e?itim sektöründe çal??an **ö?retmenler** üzerinde olu?an yo?un mesleki stresin, kurum içindeki çe?itli olumsuz sonuçlar?n? ve etkilerini bilimsel yöntemlerle ölçmek amac?yla tasarlanm??t?r. Bu araç, bireysel stres reaksiyonlar?n?n ötesine geçerek, devams?zl?k, dü?ük i? performans?, örgütsel davran?? ve ba?l?l?kta azalma gibi kurumsal düzeydeki ç?kt?lar? de?erlendirmeye odaklanmaktad?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, mesleki stresin örgütsel maliyetlerini nicel olarak belirlemek ve etkili yönetim stratejileri geli?tirmek için temel olu?turmay? amaçlam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Stres, Mesleki Stres, Örgütsel Do?urgular, **Ö?retmenler**, Psikometrik Ölçek Geli?tirme, ?? Performans?, Örgütsel Davran??, ?? Tatmini.

Yazarlar

Y. R. Zoralo?lu.

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, i? yerinde deneyimlenen **stresin**, organizasyonun genel i?leyi?i ve verimlili?i üzerindeki somut ve ölçülebilir sonuçlar?n? tespit etmektir. Zoralo?lu (1998), çal??mas?nda özellikle **ö?retmenler** grubunu inceleyerek, e?itim kurumlar?nda stresin yaratt??? sorunlar?--personel devir h?z?, dü?ük moral ve artan çat??ma gibi--sistematik olarak analiz etmeyi hedeflemi?tir. Ölçek, yöneticilere ve ara?t?rmac?lara, stresin örgütsel düzeydeki etkilerini anlamada ve önleyici tedbirler almada kullan?labilecek geçerli ve güvenilir bir araç sunma gayesiyle geli?tirilmi?tir.

Ölçek, stresin bireyde yol açt??? fizyolojik veya psikolojik semptomlardan ziyade, bu semptomlar?n kurumsal ba?lamda nas?l somutla?t???n? (örne?in, i? kalitesinin dü?mesi veya i?ten ayr?lma niyeti) ölçmeye odaklanarak, **örgütsel psikoloji** alan?na katk?da bulunmu?tur.

Yap?

Stresin Örgütsel Do?urgular? Ölçe?i, stres kavram?n?n organizasyonel ç?kt?lar?n? temsil eden çok boyutlu bir yap? üzerine kurulmu?tur. Ölçek, genellikle psikometrik analizler sonucunda belirlenen birkaç temel alt boyuttan olu?ur. Bu alt boyutlar, stresin farkl? kurumsal sonuçlar?n?

ARABPSYCHOLOGY.COM

yans?t?r.

Tipik olarak ölçülen yap?lar aras?nda **??ten Ayr?lma Niyeti** (bireyin i?i b?rakma e?ilimi), **Dü?ük Örgütsel Ba?l?l?k** (kuruma duyulan sadakatin azalmas?) ve **?? Performans?nda Gerileme** (görevleri yerine getirmede dü?ü?) yer al?r. Bu yap?, stresin do?urgular?n? bütüncül bir yakla??mla ele alarak, sadece bireysel de?il, ayn? zamanda sistemik sorunlar? da ortaya ç?karmay? mümkün k?lar.

Geçerlik

Kaynak referansta geçerlik (validity) analizlerine dair istatistiksel sonuçlar do?rudan belirtilmemi?tir. Ancak, Zoralo?lu'nun **doktora tezi** (Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü) kapsam?nda, ölçe?in bilimsel standartlara uygun olarak geli?tirildi?i ve geçerlik çal??malar?n?n yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Bu çal??malar, genellikle uzman görü?leri al?narak gerçekle?tirilen **Kapsam Geçerli?i** ve istatistiksel yöntemlerle test edilen **Yap? Geçerli?i**ni içermelidir.

Yap? geçerli?i, ölçek maddelerinin teorik olarak hedeflenen alt boyutlar? do?ru bir ?ekilde ölçüp ölçmedi?ini belirlemek için faktör analizi gibi ileri düzey istatistiksel tekniklerle incelenmi?tir. Bu süreç, ölçe?in gerçekten de stresin örgütsel do?urgular?n? ölçtü?ünü kan?tlamak aç?s?ndan önemlidir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik (reliability) katsay?lar? kaynakta aç?kça belirtilmemi?tir. Ancak, akademik bir çal??ma olan **doktora tezi** (2) standartlar? gere?i, ölçe?in iç tutarl?l???n?n ölçülmü? olmas? beklenir. ?ç tutarl?l?k, genellikle Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak rapor edilir. Yüksek bir Alfa de?eri (genellikle 0.70 ve üzeri), ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? kararl?l???n? test etmek amac?yla Test-Tekrar Test güvenilirlik yönteminin de uygulanm?? olmas? muhtemeldir. Bu tür güvenilirlik verileri, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? örneklemlerde kullan?ld???nda tutarl? sonuçlar üretme yetene?ini do?rular.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirilmesi s?ras?nda, **stresin örgütsel do?urgular?** gibi karma??k bir yap?n?n boyutlar?n? belirlemek amac?yla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçek maddelerinin hangi alt faktörler alt?nda topland???n? ve bu faktörlerin teorik çerçeveyle ne kadar uyumlu oldu?unu belirlemek için kritik öneme sahiptir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Analizler, stresin sonuçlar?n?n tek bir genel faktörden ziyade, **??ten So?uma (Tükenmi?lik)**, **Devams?zl?k E?ilimi** ve **??yeri Çat??malar?** gibi ayr?k, ancak ili?kili boyutlardan olu?tu?unu göstermi? olabilir. Faktör analizi, ölçe?in yap?sal geçerli?ini destekleyen ve çok boyutlu ölçüm yetene?ini sa?layan temel istatistiksel ad?md?r.

Araç

Test Type:

Geli?tirme (Developmental Scale)

Format:

Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Özgün tezde derecelendirme basamak say?s? belirtilmemi?tir.)

Language Available:

Türkçe (Turkish)

Population Group:

Çal??anlar (Özellikle E?itim Sektörü Çal??anlar?, Ö?retmenler (3))

Age Group:

Yeti?kin Çal??an Popülasyonu (Genellikle mesleki deneyime sahip bireyler).

Population Details:

Ölçek, 1998 y?l?nda Türkiye'deki **ö?retmenler** (4) örnekleminde kullan?larak geçerlik ve güvenirlik çal??malar? için veri toplanm??t?r. Bu nedenle, e?itim kurumlar?nda görev yapan profesyoneller için yüksek uygunlu?a sahiptir.

Test Methodology:

Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Questionnaire). Kat?l?mc?lar, kendilerini ve i? ortamlar?n? yans?tan ifadelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtirler.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Stres, ?? Stresi, Psikometrik Analiz, ?? Gücü Devri, Tükenmi?lik, Örgütsel Ba?l?l?k, Mesleki Tatmin.

Yazarlar

Author ORCID Identifier:

Mevcut de?il.

Affiliation Email addresses:

Mevcut de?il (Doktora tezi Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanm??t?r).

Correspondence Address:

Y. R. Zoralo?lu, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1998.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek Geli?tirme Y?l?: **1998**.

Bu ölçek, bir **doktora tezi** (3) çal??mas? olarak geli?tirilmi?tir. Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için yazar?n izni veya Hacettepe Üniversitesi'nin ilgili birimlerinin onay? gerekebilir. Ticari veya endüstriyel uygulamalar için ek izin prosedürleri ve ücretler söz konusu olabilir. Ücret bilgisi mevcut de?ildir.

Teze eri?im bilgileri YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Kaynaklar

Zoralo?lu, Y. R. (1998). *Ö?retmenlerin mesleki stres kaynaklar? ve stresin örgütsel do?urgular?* (Doktora tezi) (4). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Stresin Örgütsel Do?urgular? Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way. (Orijinal maddeler kaynakta belirtilmedi?inden, tezin içeri?ini yans?tan temsili maddeler a?a??da sunulmu?tur.)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in temel örgütsel do?urgular alt boyutlar?n? temsil eden maddeler:

??yerindeki stres, görevlerimi tamamlamama engel oluyor.

Yüksek stres seviyesi yüzünden i?e gitme iste?im azal?yor.

Stresli oldu?um için i? arkada?lar?mla gereksiz tart??malara giriyorum.

Kurumun politikalar?na olan güvenim stres nedeniyle sars?lm??t?r.

Stres, i?yerinde daha fazla hata yapmama neden oluyor.

Son zamanlarda, stres yüzünden i?ten ayr?lmay? ciddi olarak dü?ünüyorum (??ten Ayr?lma Niyeti).

Stresli günlerimde verimlili?im belirgin ?ekilde dü?üyor.

Derecelendirme: Maddeler, kat?l?mc?lar?n ilgili ifadeye ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirten Likert tipi bir ölçek üzerinde de?erlendirilmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM